

Sexual Harassment on the Internet : A Comparative Study of Legal Measures in Thailand, England and the Republic of Korea¹

Jompon Pitaksantayothin*

Abstract

This research aimed to examine the forms of sexual harassment on the Internet. Furthermore, it analysed and compared the current legal measures (criminal law) in Thailand, England and the Republic of Korea which could be applicable to different forms of sexual harassment on the Internet. This study adopted documentary research as its main research method. The scope of this research was limited to sexual harassment on the Internet occurring between adult men and adult women in a general context. As regards the analysis of the relevant laws, this research focused particularly on the elements of the relevant criminal offences, excluding the criminal penalties imposed by those offences. According to the findings, Thailand, England and the Republic of Korea already had laws which – to a great extent – could be applied to almost all forms of sexual harassment on the Internet. The criminal provisions in England and the Republic of Korea were designed specifically to be enforced against sexual harassment occurring on the Internet. In comparison, Thailand relied on certain general provisions in its Criminal Code to combat sexual harassment on the Internet. However, based on the findings, this research suggested that Thailand should have specific provisions to deal with each particular form of sexual harassment on the Internet.

Keywords : Sexual Harassment on the Internet, Legal Measures, Thailand, England, the Republic of Korea

¹ The research article is based on the full research report “Sexual Harassment on the Internet : A Comparative Study of Legal Measures in Thailand, England and the Republic of Korea”. The research project is supported by Mahidol University.

* Full-time Lecturer of Department of Society and Health, Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University Email : jompon.pit@mahidol.ac.th

การคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ต : ศึกษาเปรียบเทียบมาตรการ ทางกฎหมายในประเทศไทย อังกฤษ และสาธารณรัฐเกาหลี²

จอมพล พิทักษ์สันตโยธิน*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษารูปแบบของการคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ต และทำการวิเคราะห์และเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมาย (กฎหมายอาญา) ที่มีอยู่ ณ ปัจจุบัน ในประเทศไทย ประเทศอังกฤษ และสาธารณรัฐเกาหลีซึ่งอาจนำมาใช้บังคับกับการคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ตรูปแบบต่างๆได้ โดยการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสารและมีขอบเขตของมุ่งไปที่ การการคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ตที่เกิดขึ้นในระหว่างเพศชายกับเพศหญิงผู้ใหญ่ในบริบททั่วไป นอกจากนี้ในส่วนของการวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้องนั้นการวิจัยนี้จะเจาะจงไปที่ องค์ประกอบของฐานความผิดเป็นหลักจึงไม่รวมการวิเคราะห์อัตราโทษที่ฐานความผิดนั้นๆ กำหนดไว้ ผลการวิจัยพบว่าทั้งสามประเทศต่างมีกฎหมายที่สามารถนำมาปรับใช้กับการคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ตในรูปแบบต่างๆได้มากพอสมควร อย่างไรก็ตามประเทศอังกฤษและสาธารณรัฐเกาหลีมีกฎหมายที่บัญญัติอย่างเฉพาะเจาะจงเพื่อใช้บังคับกับการคุกคามทางเพศที่เกิดขึ้นบนอินเทอร์เน็ต ในขณะที่ประเทศไทยต้องอาศัยบทบัญญัติบางมาตราในประมวลกฎหมายอาญาที่มีลักษณะทั่วไปในการปรับใช้กับการคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ต อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยที่ได้ การวิจัยนี้เสนอว่าประเทศไทยควรมีบทบัญญัติกฎหมายเฉพาะเพื่อใช้บังคับกับการคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ตในแต่ละประเภท

คำสำคัญ : การคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ต, มาตรการทางกฎหมาย, ประเทศไทย, ประเทศอังกฤษ
สาธารณรัฐเกาหลี

² บทความวิจัยนี้มาจากรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่อง ‘การคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ต : ศึกษาเปรียบเทียบ มาตรการทางกฎหมายในประเทศไทย อังกฤษ และสาธารณรัฐเกาหลี’ ซึ่งเป็นโครงการได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย จากมหาวิทยาลัยมหิดล

* อาจารย์ประจำ ภาควิชาสังคมและสุขภาพ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Email : jompon.pit@mahidol.ac.th

บทนำ (Introduction)

การคุกคามทางเพศในพื้นที่กายภาพ (sexual harassment in the physical space) เป็นปัญหาสังคมต่อผู้คนจำนวนมากทั่วโลก (Barak, 2005: 77) เนื่องจากคุกคามทางเพศส่งผลกระทบทั้งทางด้านจิตใจและร่างกายของผู้ตกเป็นเหยื่อ เช่น เกิดความวิตกกังวล เกิดสภาวะกดดัน เกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัย กระทบการนอนหลับ เกิดความเหนื่อยล้า เบื่ออาหาร และอาจถึงขั้นต้องพึ่งพาแอลกอฮอล์เพื่อบรรเทาความทุกข์ (Boland, 2005: 44-48) การมาถึงของเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตได้เปิดพื้นที่ใหม่ให้การคุกคามทางเพศที่แต่เดิมอยู่เฉพาะในพื้นที่กายภาพให้สามารถเกิดขึ้นได้บนพื้นที่ไซเบอร์ (cyberspace)² การคุกคามลักษณะนี้เรียกว่า “การคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ต” (sexual harassment on the Internet, cyber sexual harassment หรือ online sexual harassment)

จากรายงานของ Pew Research Center (2017: 7) ที่ทำการสำรวจผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นผู้ใหญ่ในประเทศสหรัฐอเมริกา³ พบว่าร้อยละ 53 ของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้หญิงอายุระหว่าง 18-29 ปี เคยได้รับภาพโป๊เปลือยจากผู้อื่นโดยที่ตนไม่ได้รับขออนุญาต ในทวีปยุโรป European Agency for Fundamental Rights หรือ FRA (2014: 95) ทำการสำรวจผู้หญิงในประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป⁴ พบว่ามีผู้หญิงจำนวนถึงร้อยละ 11 ได้รับข้อความที่มีลักษณะไม่เหมาะสมที่เป็นการเชิญชวนหรือรบกวนในทางเพศผ่านทางอีเมล สำหรับในประเทศไทยแม้จะไม่มีผลสำรวจไว้

² พื้นที่ไซเบอร์ (cyberspace) เป็นพื้นที่เสมือน (virtual space) ที่เกิดขึ้นจากการเชื่อมต่อและส่งผ่านข้อมูลต่างๆ ผ่านอินเทอร์เน็ต ซึ่งพื้นที่ไซเบอร์นี้เป็นพื้นที่สำหรับผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทำกิจกรรมต่างๆ ทางสังคม เช่น การปฏิสัมพันธ์ พูดคุย สื่อสาร การเล่นเกม การเผยแพร่และอภิปรายความคิดเห็น ฯลฯ ดังนั้นกล่าวได้ว่าอินเทอร์เน็ตหมายถึงระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ส่วนพื้นที่ไซเบอร์เป็นพื้นที่เสมือนอันเกิดจากอินเทอร์เน็ตที่ผู้คนสามารถเข้ามามีปฏิสัมพันธ์หรือกิจกรรมทางสังคม

³ การสำรวจดำเนินการในประเทศสหรัฐอเมริกา กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นผู้ใหญ่ทั้งชายและหญิงอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามกลับมาจำนวน 4,248 คน การเก็บข้อมูลดำเนินการระหว่างวันที่ 9 ถึง 23 มกราคม 2560 (2017) ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม (random sampling) และใช้แบบสอบถามออนไลน์เป็นเครื่องมือ

⁴ การสำรวจดำเนินการในประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป 28 ประเทศ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้หญิงอายุระหว่าง 18 ถึง 74 ปี โดยมีผู้ถูกสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 24,000 ราย การเก็บข้อมูลดำเนินการระหว่างปลายมีนาคม ถึง ปลายสิงหาคม 2555 (2012) ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม (random sampling) และเครื่องมือที่ใช้คือการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างตัวต่อตัว (face-to-face structured interviews) และตอบแบบสอบถามหลังการสัมภาษณ์

อย่างเป็นทางการ แต่ก็มีรายงานข่าวเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ตหลายกรณี⁵ ตัวอย่างเช่น กรณีของนักแสดงหญิง ไดอาน่า จงจินตนา (ไทยรัฐออนไลน์, 2559) ซึ่งได้รับความจากผู้คุกคามที่เป็นชายผ่านทางกล่องข้อความสื่อสังคมออนไลน์ที่เธอใช้งาน โดยผู้คุกคามเสนอเงินจำนวนมากเพื่อขอมีความสัมพันธ์ฉันท์คู่สาวกับเธอ และกรณีของนักแสดงหญิง อภิษฎา เครือคงคา หรือ ไอซ์ ที่ผู้คุกคามได้ส่งภาพถ่ายซึ่งมีรูปของตัวเองแต่ละอะประอะเปื้อนไปด้วยเมือกเหนียวพร้อมแฮชแท็กถ้อยคำลามกมาที่บัญชีสื่อสังคมออนไลน์ของเธอเป็นประจำ (เดลินิวส์, 2561)

ด้วยเหตุที่การคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ตเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ การศึกษาว่า ณ ปัจจุบันในประเทศต่างๆมีมาตรการทางกฎหมายอาญาอะไรที่สามารถนำมาใช้บังคับกับการคุกคามทางเพศในรูปแบบต่างๆจึงเป็นเรื่องที่สำคัญและน่าสนใจ การวิจัยนี้ได้เลือกที่จะศึกษาเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายในประเทศนี้ของประเทศไทย ประเทศอังกฤษ⁶ และสาธารณรัฐเกาหลี โดยมีจุดมุ่งหมายมาตรการทางกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องเจาะจงไปที่องค์ประกอบของการกระทำผิดในแต่ละฐานความผิดเป็นสำคัญ (ไม่รวมการวิเคราะห์อัตราโทษ) ซึ่งนำไปสู่ข้อเสนอแนะให้ประเทศไทยมีบทบัญญัติกฎหมายที่สามารถใช้บังคับกับการคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ตในแต่ละรูปแบบเป็นการเฉพาะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ตว่ามีลักษณะอย่างไร
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายต่อการคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ประเทศอังกฤษ และสาธารณรัฐเกาหลี ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาเป็นข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทยเพื่อให้มีบทบัญญัติกฎหมายอย่างเฉพาะเจาะจงใช้บังคับกับการคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ตในแต่ละประเภท

⁵ ในการเลือกตัวอย่างรายงานข่าวซึ่งเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ตที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ผู้วิจัยใช้การค้นหาจาก Google ในหมวด “ข่าวสาร” โดยใช้คำสำคัญในการค้นหา เช่น “ขอมืออะไรกัน ขอมือเช็ลส์ โซวอัยวะเพศ” และ “อินเทอร์เน็ต” และเลือกรายงานข่าวเกี่ยวข้องในช่วงระหว่างปี 2559 ถึง 2562

⁶ ประเทศสหราชอาณาจักร (United Kingdom) ประกอบด้วย 4 ประเทศ อันได้แก่ ประเทศอังกฤษ ประเทศเวลส์ ประเทศสกอตแลนด์ และประเทศไอร์แลนด์เหนือ ในด้านกฎหมายนั้นกฎหมายของประเทศอังกฤษจะมีผลใช้บังคับในประเทศอังกฤษและประเทศเวลส์ ส่วนประเทศสกอตแลนด์ และประเทศไอร์แลนด์เหนือจะมีกฎหมายของตนเอง การวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะกฎหมายของประเทศอังกฤษเท่านั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยใช้การวิจัยทางเอกสาร (documentary research) เป็นหลัก ซึ่งเอกสารที่นำมาใช้ศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบ คือ เอกสารชั้นปฐมภูมิ ได้แก่ตัวบทกฎหมาย เช่น ประมวลกฎหมายอาญา และพระราชบัญญัติและรัฐธรรมนูญต่างๆที่เกี่ยวข้องของประเทศไทย ประเทศอังกฤษและสาธารณรัฐเกาหลี ส่วนเอกสารทุติยภูมิ ได้แก่หนังสือ บทความทางวิชาการ ข้อมูลสถิติ และรายงานข่าวต่างๆ

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

รูปแบบของการคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ต จากการศึกษาของ Powell และ Henry (2017: 160-175) พบว่าการคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ตมีอยู่ 4 ประเภทหลักๆ อันได้แก่

1) การส่งข้อความชักชวนทางเพศทางอินเทอร์เน็ต (Sexual Solicitation on the Internet) เป็นการคุกคามทางเพศโดยการส่งข้อความไปยังผู้อื่น (เหยื่อ) โดยที่ผู้นั้นไม่ได้มีการร้องขอมาก่อน โดยปกติข้อความดังกล่าวจะมีเนื้อหาชักชวนให้คุยเชิงชู้สาว เพื่อนำไปสู่ความสัมพันธ์ใกล้ชิด (intimate relationship) หรือความสัมพันธ์ทางเพศ

2) การคุกคามทางเพศโดยการส่งภาพผ่านอินเทอร์เน็ต (Image-Based Harassment on the Internet) เป็นการส่งรูปภาพโป๊เปลือย (pornographic or nude images) ภาพลามก (obscene images) ไปยังผู้อื่น (เหยื่อ) โดยที่ผู้นั้นไม่ได้มีการร้องขอมาก่อน ภาพดังกล่าวอาจเป็นภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหวก็ได้และในบางครั้งอาจเป็นภาพถ่ายอวัยวะเพศ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งองคชาติ) ของผู้คุกคามเองก็ได้

3) ประทุษวาจาเหยียดเพศบนอินเทอร์เน็ต (Gender-Based Hate Speech on the Internet) โดยปกติแล้วการคุกคามประเภทนี้มาในรูปแบบของข้อความที่สร้างความขุ่นเคืองใจให้แก่ผู้รับสาร (offensive messages) โดยข้อความเหล่านั้นเป็นการแสดงความเกลียดชัง ลดคุณค่าและทำลายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเหยื่อโดยอิงกับเพศสภาพ (gender) หรือ รสนิยมทางเพศ (sexual orientation)⁷ ในกรณีประทุษวาจาเหยียดเพศต่อผู้หญิงอาจเชื่อมโยงกับบรรทัดฐานทางเพศของสังคม เช่น ผู้หญิงขายตัว หรือสำส่อนทางเพศ หรืออาจใช้คำที่ลดคุณค่า

⁷ ประทุษวาจาเหยียดเพศ สามารถเกิดขึ้นได้กับเพศอื่นๆ เช่น เพศชาย หรือ เพศทางเลือก ด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ขอบเขตของการวิจัยนี้มุ่งไปที่เหยื่อซึ่งเป็นผู้หญิงเท่านั้น

ของผู้หญิงเป็นเพียงแค่อวัยวะเพศ เช่น คำข่มขู่ที่ใช้เรียกอวัยวะเพศหญิง (Mantilla, 2015: 17) เป็นต้น

4) การข่มขู่ว่าจะข่มขืนผ่านทางอินเทอร์เน็ต (Online Rape Threats) เป็นการที่ผู้คุกคามข่มขู่ว่าจะข่มขืนเหยื่อในโลกกายภาพ โดยจะส่งข้อความข่มขู่ดังกล่าวผ่านทางช่องทางสื่อสารบนอินเทอร์เน็ต ซึ่งการข่มขู่ว่าจะข่มขืนอาจทำให้เหยื่อเกิดความหวาดวิตกกังวลต่อสวัสดิภาพและความปลอดภัยของตนเองได้ อย่างไรก็ตามการข่มขู่ว่าจะข่มขืนนั้นเป็นการกระทำที่แยกออกจากจากการข่มขืนโดยที่อาจไม่จำเป็นต้องมีการข่มขืนจริงๆเกิดขึ้นตามมาภายหลังก็ได้

ผลการวิจัย (Results)

ในส่วนของการวิจัยเป็นการสรุปสาระสำคัญของการวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายที่ประเทศไทย ประเทศอังกฤษ และสาธารณรัฐเกาหลี ทั้งนี้การคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ตทั้ง 4 ประเภทถูกใช้เป็นการรอบในการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นว่าบทบัญญัติตามกฎหมายอาญาใดในแต่ละประเทศสามารถที่จะนำมาปรับใช้บังคับกับแต่ละรูปแบบของการคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ตได้บ้าง

1. มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องการส่งข้อความข่มขืนทางเพศทางอินเทอร์เน็ต

ประเทศไทย แม้พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และ พ.ศ. 2560 จะเป็นมาตรการทางกฎหมายหลักที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์และที่เกิดขึ้นบนอินเทอร์เน็ตโดยเฉพาะ แต่กฎหมายฉบับนี้ก็ไม่ได้มีมาตราใดที่จะสามารถนำมาปรับใช้กับการคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ตรวมถึงการส่งข้อความข่มขืนทางเพศทางอินเทอร์เน็ตได้อย่างตรงประเด็น อย่างไรก็ตามกฎหมายที่อาจนำมาปรับใช้ในกรณีนี้ได้คือ มาตรา 397 แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรานี้มีขอบเขตกว้างซึ่งครอบคลุมทั้งการการคุกคามที่เกิดขึ้นในพื้นที่กายภาพและบนอินเทอร์เน็ต วรรคแรกของมาตรา 397 นี้ได้บัญญัติให้การกระทำใดๆต่อผู้อื่นเป็นการข่มเหง รังแก หรือคุกคาม หรือกระทำมิได้ความอับอายหรือเดือดร้อนเป็นความผิดทางอาญาจะต้องรับโทษปรับ และในวรรคที่สองบัญญัติว่าหากการกระทำนั้นส่อไปในทางที่จะล่วงเกินทางเพศผู้กระทำจะได้รับโทษเป็นจำคุกหรือปรับในจำนวนที่สูงขึ้น เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของการส่งข้อความข่มขืนทางเพศทางอินเทอร์เน็ตแล้วอาจถือได้ว่าเป็นการคุกคาม หรือเป็นการกระทำที่ทำให้ผู้ได้รับข้อความดังกล่าวเดือดร้อนรำคาญจากการได้รับข้อความที่ตนไม่ได้ร้องขอตามวรรคแรก และยิ่งไปกว่านั้นการกระทำดังกล่าวอาจมองได้ว่าเป็นการล่วงเกินทางเพศตามวรรคสองอีกด้วยเนื่องจากข้อความข่มขืนเชิงขู่สาวมีลักษณะก้าวล่วง

ทางเพศกับผู้ตกเป็นเหยื่อ (สหรัฐ กิติ ศุภการ, 2560: 684) ดังนั้นมาตรา 397 นี้จึงสามารถนำมาปรับใช้ดำเนินคดีอาญากับผู้ส่งข้อความชักชวนทางเพศทางอินเทอร์เน็ตได้อย่างตรงประเด็นมากกว่า

ประเทศอังกฤษ มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับซึ่งสามารถนำมาปรับใช้กับการส่งข้อความชักชวนทางเพศผ่านอินเทอร์เน็ตได้ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับลักษณะและพฤติการณ์ของการส่งข้อความดังกล่าว กฎหมายฉบับแรก คือ The Protection of Harassment Act 1997 โดยมาตรา 1 บัญญัติให้ผู้ใดที่มีการกระทำในลักษณะเป็นชุดการกระทำ (pursue of a course of conduct) ที่ถือเป็นการคุกคาม (harassment) บุคคลอื่น โดยที่ผู้กระทำได้รู้หรือควรได้รู้ว่าชุดการกระทำของตนนั้นเป็นการคุกคามผู้อื่นเป็นผู้มีความผิดอาญา ทั้งนี้มาตรา 7(3)(a) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่าชุดการกระทำ (a course of conduct) ว่าหมายถึงการกระทำตั้งแต่สองครั้งขึ้นไป การส่งข้อความอาจถือได้ว่าเป็นการกระทำที่ถือเป็นการคุกคามตามมาตรา นี้ อย่างไรก็ตามการที่จะเป็นการกระทำความผิดตามมาตรา นี้จะต้องมีการส่งข้อความไปยังเหยื่อน้อยน้อยสองครั้งขึ้นไปเพื่อให้เป็นลักษณะของ “ชุดการกระทำ” ดังนั้นการส่งข้อความเพียงครั้งเดียวอาจไม่เข้าฐานความผิดตาม The Protection of Harassment Act 1997

ถึงกระนั้นก็ตามประเทศอังกฤษยังมีกฎหมายอีกฉบับ คือ The Malicious Communication Act 1988 ซึ่งมาตรา 1(1) บัญญัติให้การส่งข้อความไปหาผู้อื่นผ่านทางสื่อประเภทต่างๆโดยข้อความนั้นมีลักษณะไม่เหมาะสม (indecent) หรือ มีลักษณะสร้างความขุ่นเคืองใจอย่างมหันต์ (grossly offensive) ซึ่งมีเจตนาให้ให้ผู้รับข้อความเกิดความทุกข์ร้อนใจ (distress) หรือความกังวลใจ (anxiety) เป็นความผิดอาญา นอกจากนี้มาตรา 1(2A)(b) ระบุชัดเจนว่า “สื่อ” ในที่นี้รวมถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วย และประการสำคัญภายใต้ The Malicious Communication Act 1988 ผู้ที่ส่งข้อความเพียงครั้งเดียวก็ถือว่ากระทำความผิดแล้วไม่จำเป็นต้องมีการส่งข้อความสองครั้งขึ้นไปเหมือนอย่างในกรณี The Protection of Harassment Act 1997 การส่งข้อความชักชวนทางเพศผ่านอินเทอร์เน็ตถือได้ว่าเป็นการส่งข้อความที่มีลักษณะไม่เหมาะสม หรือที่มีลักษณะทำให้ผู้รับรู้สึกรู้สึกขุ่นเคืองใจอย่างมากในทางเพศและการกระทำความผิดดังกล่าวอาจเป็นเหตุให้เหยื่อเกิดความทุกข์ร้อนหรือกังวลใจ และการส่งข้อความผ่านทางอินเทอร์เน็ตถือเป็นการส่งข้อความผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จึงอาจกล่าวได้ว่ามาตรา 1(1) แห่ง The Malicious Communication Act 1988 สามารถปรับใช้กับกรณีการส่งข้อความชักชวนทางเพศผ่านอินเทอร์เน็ตได้อย่างตรงตัวและสอดคล้องที่สุด

นอกจากนี้ประเทศอังกฤษยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องอีกหนึ่งฉบับ คือ The Communication Act 2003 โดยมาตรา 127 บัญญัติให้การส่งข้อความที่มีลักษณะสร้างความขุ่นเคืองใจอย่างมหันต์ (grossly offensive) หรือไม่เหมาะสม (indecent) ผ่านทางเครือข่ายสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์สาธารณะ (public electronic communications network) ซึ่งรวมถึงอินเทอร์เน็ตด้วย โดยประสงค์จะทำให้ผู้รับเกิดความรำคาญ (annoyance) ความไม่สะดวก (inconvenience) หรือความกังวลใจโดยไม่จำเป็น (needless anxiety) เป็นความผิดอาญา การส่งข้อความชักชวนทางเพศถือได้ว่าเป็นการส่งข้อความที่สร้างความขุ่นเคืองใจอย่างมหันต์หรือไม่เหมาะสมในทางเพศให้แก่ผู้รับ และการส่งข้อความดังกล่าวผ่านอินเทอร์เน็ตเป็นการส่งข้อความผ่านระบบเครือข่ายสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์สาธารณะ ดังนั้นมาตรา 127 ของ The Communication Act 2003 จึงนำมาปรับใช้กับการส่งข้อความชักชวนทางเพศผ่านอินเทอร์เน็ตได้เช่นกัน อย่างไรก็ตามกฎหมายฉบับนี้ก็มีข้อจำกัดที่ไม่สามารถบังคับใช้กับกรณีการส่งข้อความผ่านเครือข่ายสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ได้มีลักษณะเป็นสาธารณะ เช่น Intranet ได้

เมื่อพิจารณากฎหมายทั้ง 3 ฉบับของประเทศไทยจากกล่าวได้ว่า The Protection of Harassment Act 1997 สามารถปรับใช้ได้กับการกระทำที่เป็นการคุกคามในทุกรูปแบบไม่จำกัดเฉพาะการส่งข้อความ และใช้ได้กับการคุกคามทั้งในพื้นที่กายภาพและบนพื้นที่ไซเบอร์ อย่างไรก็ตามข้อจำกัดของกฎหมายฉบับนี้คือ ต้องมีชุดการกระทำ (a course of conduct) ซึ่งต้องเป็นการกระทำตั้งแต่สองครั้งขึ้นไป ในขณะที่ The Malicious Communication Act 1988 ไม่จำเป็นต้องเป็นชุดการกระทำ การส่งข้อความเพียงครั้งเดียวสามารถที่จะถูกดำเนินคดีอาญาได้ แต่กฎหมายฉบับนี้จะใช้กับการส่งข้อความผ่านทางสื่อเท่านั้น จะไม่สามารถใช้กับการคุกคามลักษณะอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อ เช่น การสะกดรอย หรือ การถูกเนื้อต้องตัว (ซึ่งจะอยู่ภายใต้บังคับของ The Protection from Harassment Act 1997 แทน) และจะต้องเป็นที่พอใจแก่ศาลว่าเหยื่อผู้ได้รับข้อความจะต้องมีความทุกข์ร้อนหรือความกังวลใจอันเป็นผลมาจากการได้รับข้อความ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับ The Communication Act 2003 นั้น แค่ผู้ส่งการส่งข้อความมีความประสงค์จะก่อให้เกิดความรำคาญ หรือ ความไม่สะดวกแก่ผู้รับข้อความก็ถือเป็นการกระทำความผิดแล้ว ไม่จำเป็นต้องถึงขั้นเกิดความทุกข์ร้อนหรือความกังวลใจซึ่งถือได้ว่าเป็นผลกระทบและความเสียหายทางจิตใจในขั้นที่ร้ายแรงกว่าความรำคาญหรือความไม่สะดวก อย่างไรก็ตาม The Communication Act 2003 มีข้อจำกัดที่สามารถใช้ได้กับการส่งข้อความทางเครือข่ายสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์สาธารณะ เช่น Internet เท่านั้น ไม่สามารถบังคับใช้กับส่ง

ข้อความทางเครือข่ายสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ส่วนตัว เช่น Intranet ได้ ซึ่ง The Malicious Communication Act 1988 จะไม่ติดเงื่อนไขนี้

สาธารณรัฐเกาหลี มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเพศ คือ Act on Special Cases Concerning the Punishment, ETC. of Sexual Crimes ซึ่งได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมและมีผลบังคับใช้ในปี 2018 กฎหมายฉบับนี้มีการบัญญัติเกี่ยวกับการสื่อสารเนื้อหาทางเพศที่เป็นการคุกคามผ่านทางสื่อไว้เป็นการเฉพาะ โดยในมาตรา 13 กำหนดให้การที่ผู้ใดส่งข้อความไปหาผู้อื่นทางคอมพิวเตอร์หรือการสื่อสารรูปแบบอื่นโดยข้อความนั้นเป็นเหตุให้ผู้รับเกิดความรู้สึกกลายทางเพศ (a sense of sexual shame) หรือ ความรังเกียจ (aversion) ซึ่งการส่งข้อความดังกล่าวผู้ส่งมีเจตนาที่จะกระตุ้นเร้าอารมณ์ (arouse) หรือทำให้เกิดความพึงพอใจทางเพศ (satisfy sexual urge) ของตนเอง ถือเป็นความผิดอาญา เมื่อพิจารณาจากเนื้อหาของมาตรา 13 นี้กล่าวได้ว่ามาตรานี้สามารถไปบังคับใช้กับการส่งข้อความชักชวนทางเพศผ่านอินเทอร์เน็ตได้อย่างตรงไปตรงมาและเข้ากับกรณีอย่างชัดเจน กล่าวคือ การส่งข้อความชักชวนทางเพศไปยังผู้รับนั้นเป็นการส่งข้อความที่ทำให้ผู้รับเกิดความรู้สึกกลายทางเพศ หรือความรู้สึกรังเกียจในเนื้อหาที่มีลักษณะเป็นการรุกรานล่วงละเมิดทางเพศ นอกจากนี้มาตรา 13 ยังระบุไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นการส่งข้อความนั้นส่งผ่านโดยคอมพิวเตอร์ซึ่งหมายถึงระบบอินเทอร์เน็ตด้วย และประการที่สำคัญคือเจตนาของผู้ส่ง (ผู้กระทำความผิด) ซึ่งในกรณีปกติการส่งข้อความชักชวนทางเพศนั้น ผู้ส่งมักทำไปเพื่อกระตุ้นอารมณ์หรือตอบสนองความพึงพอใจทางเพศของตนเอง ดังนั้นหากการส่งข้อความดังกล่าวเป็นตามองค์ประกอบที่บัญญัติไว้ดังกล่าวก็จะถือเป็นความผิดตามมาตรา 13 นี้

2. มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศโดยการส่งภาพผ่านอินเทอร์เน็ต

ประเทศไทย แม้มาตรา 14(4) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 และ พ.ศ. 2560 จะบัญญัติห้ามการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลลามก แต่เนื่องจากมาตรานี้มีองค์ประกอบว่าข้อมูลลามกดังกล่าวต้องเข้าถึงได้โดยประชาชนทั่วไป ซึ่งปกติการคุกคามทางเพศในรูปแบบการส่งภาพผ่านอินเทอร์เน็ตผู้ส่งมักจะส่งถึง อีเมลหรือช่องทางสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ของเหยื่อโดยตรง ซึ่งคนทั่วไปไม่สามารถเข้าถึงได้ มาตรานี้จึงใช้กับกรณีไม่ได้⁸ อย่างไรก็ตามการคุกคามทางเพศโดยการส่งภาพลามกทางอินเทอร์เน็ตนี้มี

⁸ โปรดดูคำพิพากษาศาลฎีกา 1188/2561

ลักษณะเหมือนกับการคุกคามโดยการส่งข้อความชักชวนทางเพศในประการที่ว่า การส่งภาพลามกดังกล่าวเป็นการคุกคาม หรือกระทำให้ได้รับความอับอายหรือเดือดร้อน และการกระทำนั้นต่อไปในทางที่จะล่วงเกินทางเพศซึ่งเป็นความผิดตามมาตรา 397 วรรคหนึ่งและวรรคสองแห่งประมวลกฎหมายอาญา ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าในกรณีประเทศไทย มาตรา 397 ยังคงเป็นมาตรการทางกฎหมายที่สามารถนำมาดำเนินคดีอาญากับผู้คุกคามทางเพศโดยการส่งภาพลามกได้อย่างสอดคล้องมากที่สุด

ประเทศอังกฤษ มาตรการทางกฎหมายที่อาจนำไปใช้บังคับกับคุกคามทางเพศโดยการส่งภาพลามกทางอินเทอร์เน็ตยังคงเป็นกฎหมายชุดเดียวกันกับที่สามารถนำไปใช้กับกรณีการส่งข้อความชักชวนทางเพศทางอินเทอร์เน็ต ในทำนองเดียวกันหากการส่งภาพลามกไปยังเหยื่อนั้นเกิดขึ้น 2 ครั้งขึ้นไปเท่ากับเป็นการคุกคามที่มีลักษณะเป็นชุดการกระทำ (a course of conduct) จึงอยู่ภายใต้ขอบเขตของมาตรา 1 แห่ง The Protection from Harassment Act นอกจากนี้ภาพลามกอาจถือได้ว่าเป็นภาพที่ไม่เหมาะสมหรือทำให้เกิดความขุ่นเคืองใจอย่างมาก ซึ่งอาจทำให้ผู้รับเกิดความทุกข์ร้อนใจ ดังนั้นการส่งภาพลามกดังกล่าวก็อาจอยู่ภายใต้บังคับของมาตรา 1(1) แห่ง The Malicious Communications Act 1988 ได้เช่นกัน และท้ายสุดมาตรา 127 แห่ง The Communications Act 2003 ก็สามารถนำมาปรับใช้ในกรณีได้ เพราะมาตรานี้บัญญัติให้การส่งภาพลามก (obscene) ผ่านเครือข่ายการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์สาธารณะที่ทำให้ผู้ได้รับเกิดความรำคาญ ความไม่สะดวก หรือความกังวลโดยไม่จำเป็นเป็นความผิดอาญา

สาธารณรัฐเกาหลี มาตรา 13 แห่ง Act on Special Cases Concerning the Punishment, ETC. of Sexual Crimes มีขอบเขตที่ครอบคลุมถึงกรณีการคุกคามทางเพศที่เป็น การส่งภาพลามกผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วย ทั้งนี้จากกล่าวได้ว่าตัวภาพลามกนั้นสามารถทำให้ผู้รับเกิดความรู้สึกอับอายทางเพศหรือความรังเกียจได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ผู้รับไม่ได้ร้องขอภาพดังกล่าวมาก่อน และการส่งภาพลามกอาจถือได้ว่าเป็นการกระตุ้นเร้าหรือทำให้เกิดความพึงพอใจทางเพศแก่ผู้คุกคามที่ส่งภาพ ดังนั้นมาตรา 13 นี้จึงสามารถนำมาบังคับกับการคุกคามทางเพศโดยการส่งภาพผ่านอินเทอร์เน็ตได้อย่างตรงไปตรงมาในลักษณะเดียวกับที่ใช้บังคับกับการส่งข้อความชักชวนทางเพศทางอินเทอร์เน็ตที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

3. ประทศวาจาเหยียดเพศบนอินเทอร์เน็ต

ประเทศไทยและสาธารณรัฐเกาหลี จากการศึกษากฎหมายต่างๆทั้งในประเทศไทยและสาธารณรัฐเกาหลีพบว่าทั้งสองประเทศยังไม่มีกฎหมายใดที่เป็นการเฉพาะเจาะจงในประเด็น

ที่เกี่ยวกับประทุษวาจาเหยียดเพศโดยทั่วไปและบนพื้นที่ไซเบอร์ในเวลานี้ ดังนั้นอาจต้องนำกฎหมายเท่าที่มีอยู่ในการปรับใช้กับประทุษวาจาเหยียดเพศเท่าที่พอจะเป็นไปได้แม้จะไม่ตรงประเด็นนัก โดยในกรณีของประเทศไทยอาจใช้มาตรา 397 วรรคหนึ่งแห่งประมวลกฎหมายอาญาในฐานะที่ข้อความต่างๆที่มีลักษณะเหยียดเพศเป็นข้อความข่มเหงหรือคุกคาม หรือมาตรา 392 แห่งประมวลกฎหมายอาญาในเรื่องความผิดฐานทำให้ผู้อื่นเกิดความกลัว (โดยรายละเอียดของมาตรานี้จะกล่าวต่อไปด้านล่าง) ส่วนในสาธารณรัฐเกาหลีอาจต้องนำเอามาตรา 44-7:3 แห่ง The Act on Promotion of Information and Communications Network Utilization and Information Protection, ETC. ซึ่งเป็นเรื่องของการส่งข้อความก่อให้เกิดความกลัวหากข้อความประทุษวาจาเหยียดเพศก่อให้เกิดความกลัว (โดยรายละเอียดของมาตรานี้จะกล่าวต่อไปด้านล่าง)

ประเทศอังกฤษ มีกฎหมายเกี่ยวกับประทุษวาจาโดยเฉพาะ คือ The Public Order Act 1986 ทั้งนี้ Part 3A ของกฎหมายฉบับนี้ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 74 แห่ง The Criminal Justice and Immigration Act 2008 ทำให้ขอบเขตของ The Public Order Act 1986 ครอบคลุมถึงประทุษวาจาสร้างความเกลียดชังที่อยู่บนพื้นฐานการเหยียดรสนิยมทางเพศ (hatred on the grounds of sexual orientation) ไม่ว่าจะต่อบุคคลที่เป็นเพศเดียวกันหรือต่างเพศ โดยมาตรา 29B(1) ได้บัญญัติให้การใช้ถ้อยคำหรือแสดงพฤติกรรมที่เป็นการข่มขู่ หรือการแสดงข้อเขียนใดๆที่เป็นการข่มขู่เป็นความผิดอาญาหากผู้กระทำความผิดมีเจตนาที่จะปลุกปั่น (stir up) ให้เกิดความเกลียดชังบนพื้นฐานของรสนิยมทางเพศ และมาตรา 29B(2) บัญญัติว่าความผิดตามมาตรา 29B(1) สามารถเกิดขึ้นได้ทั้งในสถานที่สาธารณะ (public place) และในสถานที่ส่วนตัว (private place) หากมีบุคคลอื่นมาเห็นหรือได้ยินคำพูด พฤติกรรม หรือข้อเขียนเหล่านั้น บทบัญญัตินี้รวมถึงพื้นที่ไซเบอร์ที่บุคคลจำนวนมากสามารถเห็น ได้ยิน คำพูด พฤติกรรม หรือข้อความดังกล่าวด้วย ดังนั้น เว็บไซต์ พื้นที่บนสื่อสังคมออนไลน์ หรือ ห้องสนทนา ที่มีการแสดงเนื้อหาข่มขู่ในลักษณะปลุกปั่นให้เกิดความเกลียดชังต่อกลุ่มที่มีรสนิยมทางเพศต่างๆ (Galop, n.d.) เช่น เลสเบี้ยน (ความสัมพันธ์แบบหญิงรักหญิงไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบที่ทั้งคู่แสดงออกว่าเป็นผู้หญิง หรือ ฝ่ายหนึ่งแสดงออกเป็นลักษณะผู้ชายและอีกฝ่ายแสดงออกเป็นผู้หญิง หรือ “ทอมก๊บบี้”) จึงถือเป็นความผิดตามมาตรา

อย่างไรก็ตามหากพิจารณาเนื้อหาของบทบัญญัตินี้จะเห็นได้ว่ากฎหมายมุ่งคุ้มครองบุคคลจากฐานรสนิยมทางเพศ (sexual orientation) ไม่ใช่จากฐานเพศสภาพ (gender) ดังนั้น คำพูด พฤติกรรม หรือข้อความที่ปลุกปั่นให้เกิดความเกลียดชังต่อผู้หญิงเนื่องจากเพศสภาพจึง

อาจไม่อยู่ในขอบเขตของกฎหมายประทุษร้ายนี้ ดังที่ Smith (2019: 36) ตั้งข้อสังเกตไว้อย่างน่าสนใจว่าในประเทศอังกฤษและเวลส์ประเด็นเรื่องเพศสภาพจะรวมอยู่ในกรอบของอาชญากรรมความเกลียดชัง (hate crime) หรือไม่นั้นยังเป็นที่ถกเถียงกันอยู่

4. การข่มขู่ว่าจะข่มขืนผ่านทางอินเทอร์เน็ต

ประเทศไทย อย่างที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่าการข่มขู่ว่าจะข่มขืนนั้นเป็นการกระทำที่แตกต่างหากจากการข่มขืน กล่าวได้ว่าการข่มขู่ว่าจะข่มขืนไม่จำเป็นต้องจะมีการข่มขืนจริงๆเกิดขึ้นตามมา นอกจากนี้ การข่มขู่ว่าจะข่มขืนในหลายกรณีเป็นการข่มขู่เพื่อให้เกิดความกลัวโดยที่ผู้ข่มขู่ไม่ได้มีเจตนาต้องการให้ผู้ถูกข่มขู่ต้องกระทำการใดๆ¹⁰ ดังนั้นตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องคือ มาตรา 392 แห่งประมวลกฎหมายอาญา โดยมาตรานี้เป็นมาตรทั่วไปที่ใช้บังคับกับกรณีข่มขู่ทุกประเภท (ตราบเท่าที่ไม่มีประเด็นเรื่องเจตนาให้ผู้ถูกข่มขู่กระทำการใดๆ) และรวมถึงการข่มขู่ว่าจะข่มขืนผ่านทางอินเทอร์เน็ตด้วย โดยมาตรานี้บัญญัติให้การกระทำที่ทำให้ผู้อื่นเกิดความกลัว หรือความตกใจเป็นความผิดอาญา ทั้งนี้การข่มขู่ว่าจะข่มขืนเป็นการทำให้ผู้ตกเป็นเหยื่อเกิดความกลัว หรือความตกใจดังนั้นมาตรา 392 จึงสามารถนำไปบังคับใช้กับกรณีการข่มขู่ว่าจะข่มขืนผ่านทางอินเทอร์เน็ตได้

ประเทศอังกฤษ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการข่มขู่ว่าจะข่มขืนผ่านทางอินเทอร์เน็ตมีด้วยกัน 2 มาตรา ดังนี้ มาตรา 4 แห่ง The Protection of Harassment Act 1997 ซึ่งบัญญัติไว้ว่าชุดการกระทำอันทำให้บุคคลอื่นเกิดความกลัว (fear) ว่าความรุนแรงจะเกิดขึ้นกับตนอย่างน้อย 2 ครั้งขึ้นไปเป็นความผิดอาญา ทั้งนี้ผู้ที่กระทำจะต้องรู้หรือควรได้รู้ว่าชุดการกระทำของตนจะทำให้ผู้อื่นเกิดความกลัวในแต่ละครั้งของการกระทำ การข่มขู่ว่าจะข่มขืนผ่านทางอินเทอร์เน็ตเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความกลัวว่าความรุนแรง (ทางเพศ) จะเกิดขึ้นกับตน หากการข่มขู่ดังกล่าวมีลักษณะเป็นชุดการกระทำ (อย่างน้อย 2 ครั้งขึ้นไป) และในแต่ละครั้งทำให้ผู้ตกเป็นเหยื่อเกิดความกลัว การข่มขู่ดังกล่าวจึงอยู่ภายใต้บังคับของมาตรานี้ นอกจากนี้ มาตรา 1(a)(ii) แห่ง The Malicious Communications Act 1988 บัญญัติให้การส่งข้อความผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีลักษณะเป็นการข่มขู่ (threat) เป็นความผิดอาญา ซึ่งข้อความข่มขู่

⁹ ถ้าเป็นการกระทำที่เป็นการข่มขืนจริงๆจะเป็นความผิดเกี่ยวกับเพศที่อยู่ภายใต้มาตรา 276 ถึง 281 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

¹⁰ ถ้าเป็นกรณีที่ผู้ข่มขู่ต้องการให้ผู้ถูกข่มขู่กระทำการใดๆจะเป็นความผิดต่อเสรีภาพซึ่งอยู่ภายใต้มาตรา 309 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

จะเพิ่มขึ้นมีเนื้อความในลักษณะที่เป็นการข่มขู่ และการส่งการข่มขู่ดังกล่าวผ่านอินเทอร์เน็ตก็เป็นการส่งข้อความผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้นมาตรานี้จึงปรับใช้กับกรณีการข่มขู่ว่าจะเพิ่มขึ้นผ่านอินเทอร์เน็ตได้อย่างสอดคล้องและตรงประเด็น

สาธารณรัฐเกาหลี กฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ The Act on Promotion of Information and Communications Network Utilization and Information Protection, ETC. ซึ่งได้รับแก้ไขเพิ่มเติมในปี 2018 และมีผลบังคับใช้ในปี 2019 โดยมาตรา 44-7:3 ของกฎหมายฉบับนี้ได้บัญญัติห้ามไม่ให้มีการส่งซ้ำซึ่งข้อมูลที่มีเนื้อหาก่อให้เกิดความกลัว (fear) หรือ ความหวาดหวั่น (apprehension) ในรูปแบบข้อความ เสียง ภาพนิ่ง หรือภาพเคลื่อนไหว ผ่านเครือข่ายการสื่อสาร ข้อความข่มขู่ว่าจะเพิ่มขึ้นถือเป็นข้อมูลที่มีเนื้อหาทำให้ผู้รับสารเกิดความกลัวหรือความหวาดหวั่น และการส่งผ่านอินเทอร์เน็ตถือได้ว่าเป็นการส่งข้อมูลผ่านทางเครือข่ายการสื่อสาร ดังนั้นมาตรานี้จึงสามารถนำมาใช้กับกรณีการส่งข้อความข่มขู่ว่าจะเพิ่มขึ้นผ่านทางอินเทอร์เน็ตได้อย่างตรงตัว ส่วนในกรณีการส่งข้อความข่มขู่ว่าจะเพิ่มขึ้นเกิดขึ้นครั้งเดียวอาจนำเอามาตรา 283 แห่งประมวลกฎหมายอาญาสาธารณรัฐเกาหลีมาปรับใช้ได้ โดยมาตรานี้เป็นตัวอย่างกฎหมายในความผิดฐานข่มขู่ (intimidation) ทั่วไปซึ่งกำหนดโทษอาญาในกรณีที่ผู้ใดกระทำการข่มขู่ผู้อื่นไม่ว่าด้วยเรื่องอะไรหรือวิธีการใดทั้งนี้รวมถึงการข่มขู่ว่าจะเพิ่มขึ้นผ่านอินเทอร์เน็ตด้วย

การอภิปรายผล (Discussion)

จากผลการศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ประเทศอังกฤษ และสาธารณรัฐเกาหลีพบว่าทั้งสามประเทศมีกฎหมายที่สามารถจะนำมาปรับใช้เพื่อลงโทษทางอาญากับผู้คุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ตได้มากพอสมควร กล่าวคือ

1. ในกรณีของการส่งข้อความชักชวนทางเพศ หรือ การส่งภาพโป๊เปลือยผ่านอินเทอร์เน็ตนั้น ประเทศอังกฤษและสาธารณรัฐเกาหลีมีกฎหมายอาญาเฉพาะเจาะจงและชัดเจนกับการคุกคามทางเพศสองลักษณะนี้ที่เกิดขึ้นบนอินเทอร์เน็ต ในขณะที่ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเฉพาะเช่นนั้น แต่ยังสามารถที่จะนำเอาบทบัญญัติกฎหมายในเรื่องการคุกคามทั่วไปที่อยู่ในประมวลกฎหมายอาญาซึ่งมีขอบเขตกว้างมาตีความเพื่อบังคับใช้ได้

2. ทางด้านประทุษร้ายเหยียดเพศนั้น ทั้งประเทศไทยและสาธารณรัฐเกาหลียังไม่มีกฎหมายเฉพาะเจาะจง เหมือนอย่างประเทศอังกฤษ อย่างไรก็ตามกฎหมายในเรื่องนี้ของ

ประเทศอังกฤษก็ยังคงเป็นที่ถกเถียงเนื่องจากเมื่อพิจารณาลงไปรายละเอียดแล้วจะพบว่ากฎหมายนี้จะมุ่งไปลงโทษกับประทุษวาจาต่อบุคคลหรือกลุ่มคนบนพื้นฐานรสนิยมทางเพศ เช่น LGBT มากกว่าที่จะมุ่งไปที่ประทุษวาจาบนพื้นฐานของเพศสภาพจึงอาจกล่าวได้ว่าแม้ประเทศอังกฤษจะมีกฎหมายประทุษวาจาแต่ก็ยังไม่ตรงประเด็นกับกรณีประทุษวาจาเหยียดเพศที่เป็นเพศสภาพเท่าใดนัก

3. ในส่วนของการข่มขู่จะข่มขืนทั้งประเทศอังกฤษและสาธารณรัฐเกาหลีมีกฎหมายอาญาเฉพาะเจาะจงกับการข่มขู่ที่เกิดขึ้นผ่านทางอินเทอร์เน็ตเช่นกัน อย่างไรก็ตามมีข้อน่าสังเกตว่าในสาธารณรัฐเกาหลีกฎหมายเฉพาะเจาะจงจะใช้บังคับก็ต่อเมื่อการข่มขู่จะข่มขืนทางอินเทอร์เน็ตเกิดขึ้นซ้ำๆ หากเกิดขึ้นครั้งเดียวก็ต้องใช้บทบัญญัติเรื่องการข่มขู่ทั่วไปที่อยู่ในประมวลกฎหมายอาญาของสาธารณรัฐเกาหลีแทน สำหรับประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายในเรื่องนี้โดยเฉพาะเจาะจงจึงอาจนำบทบัญญัติทั่วไปเรื่องการกระทำให้เกิดความตกใจกลัวที่อยู่ในประมวลกฎหมายอาญาของไทยใช้บังคับแก่กรณี

อย่างไรก็ตาม จากการอภิปรายข้างต้นในกรณีของประเทศไทย มีข้อถกเถียงที่สำคัญคือแม้มาตราต่างๆ ที่มีอยู่แล้วในประมวลกฎหมายอาญาของไทยจะสามารถนำมาตีความให้ครอบคลุมการคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ตได้พอสมควร อาจเป็นการดีกว่าหากประเทศไทยจะมีบทบัญญัติกฎหมายเฉพาะเจาะจงเพื่อใช้บังคับกับการคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ตเหมือนอย่างในประเทศอังกฤษ และสาธารณรัฐเกาหลี ด้วยเหตุผลดังนี้ ประการแรก ประชาชนและผู้บังคับใช้กฎหมายสามารถรู้ได้อย่างชัดเจนว่าการกระทำหนึ่งถือเป็นการคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ตและมีบทบัญญัติกฎหมายเฉพาะที่สามารถนำมาใช้บังคับและนำไปดำเนินคดีกับผู้คุกคามได้โดยตรง ไม่จำเป็นต้องรอหรืออาศัยให้ศาลมีการตีความกฎหมายเดิมที่มีอยู่เพื่อให้ครอบคลุมไปถึงเสียก่อน ทั้งนี้ศาลเป็นผู้มีอำนาจในการตีความตัวบทกฎหมายอย่างเป็นทางการและการตีความดังกล่าวของศาลมีผลต่อขอบเขตการบังคับใช้ของบทบัญญัตินั้นๆ ถ้าการกระทำหนึ่งได้ถูกศาลตีความมาก่อนแล้วว่าอยู่ภายใต้บทบัญญัติมาตราใดย่อมไม่เป็นปัญหา อย่างไรก็ตามในกรณีที่มีการกระทำหนึ่งยังไม่เคยถูกศาลตีความว่าอยู่ภายใต้มาตราใดมาก่อน เช่นนี้อาจทำให้เกิดกรณีที่ผู้ตกเป็นเหยื่ออาจไม่กล้าที่จะแจ้งความดำเนินคดี หรือ ตำรวจและอัยการอาจไม่รับดำเนินคดี เพราะไม่แน่ใจว่าการกระทำนั้นถือว่าเป็นการคุกคามที่อยู่ภายใต้ขอบเขตของมาตราใด ในประมวลกฎหมายอาญาหรือไม่ ประการที่สอง มาตราต่างๆ ที่อยู่ในประมวลกฎหมายอาญาถูกบัญญัติก่อนหน้ายุคที่อินเทอร์เน็ตจะมาถึงเป็นเวลานานมาก ซึ่งแน่นอนว่าผู้ร่างและบัญญัติมาตราต่างๆ ในสมัยนั้นไม่สามารถมองเห็นหรือแม้กระทั่งคาดการณ์ได้ล่วงหน้าถึงความร้ายแรง

และรูปแบบของภัยอันตรายที่มากับเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตในสมัยนี้ได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เจตนากรมในการบัญญัติมาตราต่างๆในประมวลกฎหมายอาญาของไทยแต่เดิมนั้นอาจไม่ สอดคล้องกับบริบทการคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ตในสมัยปัจจุบัน จึงอาจเป็นการดีกว่าหาก ประเทศไทยจะมีกฎหมายเฉพาะซึ่งถูกร่างและบัญญัติขึ้นโดยคำนึงถึงบริบทความรุนแรงและ รูปแบบของการคุกคามทางเพศที่เกิดขึ้นบนอินเทอร์เน็ตในทุกวันนี้ และประการสุดท้าย ประเทศ อังกฤษและสาธารณรัฐเกาหลีได้แสดงให้เห็นแล้วว่า การบัญญัติกฎหมายเพื่อใช้บังคับกับรูปแบบ ต่างๆของการคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ตอย่างเฉพาะเจาะจงนั้นสามารถทำได้ ซึ่งประเทศไทยเองก็สามารถทำได้เช่นกัน ทั้งนี้ประเทศไทยอาจนำบทบัญญัติกฎหมายของประเทศอังกฤษ และสาธารณรัฐเกาหลีได้เป็นต้นแบบในการร่างกฎหมายโดยเฉพาะเจาะจงของตน และอาจ เพิ่มเติมบทบัญญัติเฉพาะดังกล่าวในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับ คอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และ พ.ศ. 2560 อันเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับกับความผิดที่เกิดขึ้นบน อินเทอร์เน็ตโดยเฉพาะ (ซึ่งจะได้กล่าวต่อไปในส่วนข้อเสนอแนะ)

สรุปและข้อเสนอแนะ (Conclusion and Recommendation)

การคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ตในรูปแบบต่างๆถือว่าเป็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้น หลายประเทศทั่วโลก ซึ่งการคุกคามดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบต่อจิตใจและร่างกายของผู้ตก เป็นเหยื่อ ในหลายประเทศมาตรการทางกฎหมายอาญาถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือหลักในการป้องปรามไม่ให้เกิดการคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ตที่เป็นภัยคุกคามต่อประชาชนทั่วไปเกิดขึ้นโดย กำหนดโทษและลงโทษทางอาญาต่อผู้คุกคามทางเพศในโลกไซเบอร์เหล่านี้ จากการศึกษา มาตรการทางกฎหมายในประเทศไทย ประเทศอังกฤษ และสาธารณรัฐเกาหลีพบว่า ณ ปัจจุบัน ประเทศทั้งสามมีมาตรการทางกฎหมายที่เป็นบทบัญญัติกฎหมายอาญาที่สามารถนำมาปรับใช้ กับการคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ตทั้ง 4 ประเภทได้มากพอสมควร โดยประเทศไทยนั้นแม้จะ ไม่มีกฎหมายเฉพาะในเรื่องนี้แต่ก็ยังมีบางมาตราที่อยู่ในประมวลกฎหมายอาญาที่สามารถนำมา ปรับใช้กับกรณีการคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ตได้เช่นกัน ในขณะที่ประเทศอังกฤษมี มาตรการทางกฎหมายที่เฉพาะเจาะจงในการที่นำมาใช้บังคับกับการคุกคามทางเพศบน อินเทอร์เน็ตในแต่ละรูปแบบได้ ส่วนสาธารณรัฐเกาหลีเองก็มีมาตรการทางกฎหมายโดยเฉพาะที่ ใช้บังคับการกรณีการคุกคามที่เกิดขึ้นบนอินเทอร์เน็ตรูปแบบต่างๆได้ใกล้เคียงกับประเทศ อังกฤษ อย่างไรก็ตามมีประเด็นที่น่าสนใจคือการคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ตที่เป็นการ

ประทิวาจาเหียตสนิยมทางเพศนั้น คงจะมีแต่ประเทศอังกฤษเท่านั้นที่มีกฎหมายเฉพาะ ส่วนประเทศไทยและสาธารณรัฐเกาหลียังขาดกฎหมายเฉพาะเจาะจงในเรื่องนี้ ณ ปัจจุบันนี้

ในส่วนขอเสนอแนะ จากที่ได้อภิปรายไว้ข้างต้นในกรณีของประเทศไทยแม้จะสามารถตีความมาตราต่างๆในประมวลกฎหมายอาญาเพื่อให้ครอบคลุมคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ตประเภทต่างได้ อย่างไรก็ตามการที่ประเทศไทยจะมีกฎหมายเฉพาะเจาะจงอย่างในประเทศอังกฤษและสาธารณรัฐเกาหลีอาจเป็นเรื่องที่ดีกว่า ทั้งนี้ประเทศไทยสามารถที่เพิ่มมาตราต่างๆ ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และ พ.ศ. 2560 โดยให้มีมาตราที่กำหนดให้ การส่งข้อความชักชวนทางเพศ หรือ การส่งภาพโป๊เปลือยผ่านอินเทอร์เน็ตอันทำให้ผู้รับเกิดความรำคาญ ความทุกข์ร้อนใจ ความกังวลใจ ความรู้สึกรังเกียจ หรืออับอายทางเพศ เพื่อสนองอารมณ์หรือความต้องการทางเพศของตนหรือผู้อื่นเป็นความผิดทางอาญา และควรให้มีมาตราที่บัญญัติให้การส่งข้อความหรือภาพที่ลักษณะประทิวาจาเหียตเพศ ปลุกปั่นให้เกิดความเกลียดชังต่อเพศสภาพ หรือ รสนิยมทางเพศเป็นความผิดทางอาญา และสุดท้ายควรให้มีมาตราที่กำหนดโทษทางอาญาให้กับการส่งข้อความหรือภาพเพื่อข่มขู่ว่าจะข่มขืน และการข่มขู่ว่าประทิวาจาเหียตทางเพศรูปแบบอื่นๆ เป็นเหตุให้ผู้รับข้อความหรือรูปภาพตกใจ เกิดความหวาดกลัว และไม่ปลอดภัยในสวัสดิภาพความเป็นอยู่อันปกติสุขของตน

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement)

ผู้วิจัยขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหิดลผู้ให้ทุนในการวิจัยครั้งนี้ รองศาสตราจารย์ ดร. ธีรภัฏ กวาทามูช ซึ่งกรุณาเป็นผู้ดูแลโครงการวิจัยนี้ และ คิมมินซู ภรรยาของผู้วิจัยซึ่งช่วยค้นคว้าข้อมูลและแปลกฎหมายของสาธารณรัฐเกาหลี

เอกสารอ้างอิง (References)

- Barak, A. (2005). Sexual Harassment on the Internet. *Social Science Computer Review*, 23 (1), 77-92
- Boland, M.L. (2005). **Sexual Harassment in the Workplace**. Naperville : Sphinx Publishing
- FRA. (2014). **Violence against Woman: an EU-Wide Survey - Main Result 2014.**
Retrieved July 5, 2018 from <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-report>
- Galop. (n.d.). **What is Online Anti-LGBT+ Hate Speech and Hate Crime**. Retrieved January 25, 2019, <https://www.galop.org.uk/what-is-online-anti-lgbt-hate-speech-and-hate-crime/>
- Mantilla, K. (2015). **Gendertrolling : How Misogyny Went Viral**. Santa Barbara : Praeger Press
- Pew Research Center. (2017). **Online Harassment 2017**. Retrieved March 27, 2018 from http://assets.pewresearch.org/wp-content/uploads/sites/14/2017/07/10151519/PI_2017.07.11_Online-Harassment_FINAL.pdf
- Powell, A., and Henry, N. (2017). **Sexual Violence in a Digital Age**. London : Palgrave Macmillan
- Smith, J. (2019). **Feminist Women's Experiences of Online Gendered Hate**. Thesis submitted for the Degree of Doctor of Philosophy. University of Surrey. United Kingdom
- เดลินิวส์. (2561). 'ไอซ์'พวโรคจิตส่งรูปอนาจารป่วน ไม่หยุดพร้อมดำเนินคดี. เข้าถึงข้อมูลเมื่อ 20 มิถุนายน 2561 จาก <https://www.dailynews.co.th/entertainment/626826>
- ไทยรัฐออนไลน์. (2559). ได้ ไดอาน่า แจ้ง ปอท. เอาผิดเสียเสนอเลี้ยงดู ไม่หยุดแถมลามไปคนรอบข้าง. เข้าถึงข้อมูลเมื่อ 20 มิถุนายน 2561 จาก <https://www.thairath.co.th/content/622716>
- สทรรฐ กิติ ศุภการ. (2560). **กฎหมายอาญา : หลักและคำพิพากษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง